

УДК 656.073.235

Васильєва Л.О.¹, Острогляд О.О.¹, Романов Р.Ю.²

¹ доц. НУ «Запорізька політехніка»

² ст. гр. Т-814м НУ «Запорізька політехніка»

РОЗВИТОК ЗАЛІЗНИЧНИХ КОНТЕЙНЕРНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

АТ «Укрзалізниця» є найбільшою інфраструктурно-транспортною компанією України. За 2024 рік частка залізничних перевезень у загальному обсязі перевезень вантажів в Україні склала 62 %, а пасажирських перевезень – 25 %. Укрзалізниця за підсумками 2024 року збільшила інтермодальні контейнерні перевезення в межах України на 28% у порівнянні з 2023 роком – до 258180 TEU [1]. Основна номенклатура вантажів, перевезених в експортному напрямку: зернові вантажі (49 %), чорні метали (17 %), макуха (14 %) і олія у флексітанках (10 %).

Українська залізниця розвивається та здійснює реформування навіть у складний воєнний період. Одним із пріоритетних напрямків розвитку вантажних перевезень є саме збільшення частки інтермодальних перевезень вантажів. При перевезенні вантажів між країнами, де діють різні стандарти ширини колії, використання інтермодальних (контейнерних) перевезень є найбільш оптимальним та ефективним способом транспортування вантажів.

Вантажовласникам запропоновано новий сервіс – інтермодальний поїзд, що дає можливість отримати прогнозований контейнеропотік через мережу інтермодальних терміналів Центру транспортної логістики (ЦТС) «Ліски» (рис. 1).

Рисунок 1 – Мережа інтермодальних терміналів АТ «Укрзалізниця»

До мережі інтермодальних терміналів Укрзалізниці входять шість вже діючих та три перспективних термінали у Ковелі, Вінниці та Полтаві, які найближчого часу також почнуть свою роботу.

З 2023 року запроваджена послуга перевезення контейнерів інтермодальними поїздами з інтермодальних терміналів до порту Гданськ (Польща). Оператором контейнерних маршрутних поїздів є філія АТ «Укрзалізниця» – ЦТС «Ліски», яка надає повний комплекс послуг з організації перевезення: надання контейнерів і фітінгових платформ, комплекс термінальних послуг, оформлення транспортних документів, сертифікація, митне оформлення та інші сервісні послуги [3]. Оператор не тільки забезпечує транспортування контейнерів територією України та Польщі, а й технологічну обробку маршрутних поїздів в порту Гданськ. Партнерами АТ «Укрзалізниця» з перевезення контейнерними поїздами є компанії UZ Cargo Польща; Laude Smart Intermodal S.A.; PKP CARGO Connect та інші.

На сьогодні одним із пріоритетних напрямків розвитку вантажних перевезень АТ «Укрзалізниця» – це збільшення частки інтермодальних перевезень вантажів. Рівень контейнеризації в країнах ЄС становить 35-55%, а в Україні наразі менше ніж 4%. А різниця в ширині залізничних колій (в Україні 1520 мм та найбільш поширені в ЄС найбільш поширені колії 1435 мм) якраз і спонукає Укрзалізницю до збільшення перевезення вантажів у контейнерах. Наразі контейнерні поїзди виконують перевезення між портами Великої Одеси, Дунайського пароплавства (Рені та Ізмаїл) та контейнерними терміналами Укрзалізниці й інших операторів, таких як група Лемтранс (термінал Мостиська, в перспективі – термінали у Винниці і Фастові), компанія N'UNIT (термінали у Києві, Харкові, Дніпрі), терміналами інших операторів. Також контейнерні поїзди виконують перевезення в закордонні порти Гданськ, Констанца [3].

Минулого року здійснено тестові контейнерні перевезення між терміналами ЦТС «Ліски» і портом Дуйсбург, який є найбільшим внутрішнім річковим портом не тільки в Європі, а й світі і забезпечує перевалку контейнерів, які прямують до інших країн Європи, Близького Сходу та Африки. Пілотним маршрутом було відправлено контейнерний поїзд сполученням від станції Київ-Ліски до станції Будапешт з перевантаженням на Чопському терміналі на платформи компанії Rail Cargo Austria. В планах – розвиток таких маршрутів в інші країни Європи. За участі Литовської залізниці (LTG) реалізовано тестове перевезення інтермодального поїзда по маршруту Каунас – Київ – Каунас. На шляху до реалізації й інші проекти АТ «Укрзалізниця» з розвитку інтермодальних перевезень. Станом на початок 2025 року УЗ уже перевезено 587 інтермодальні поїзди, з них – 94 поїзди в міжнародному сполученні.

Україна була і є транзитною державою попри війну. Реалізується спільний проєкт між АТ «Укрзалізниця» та Польською державною залізницею в рамках коридорів TEN-T з перевезення контейнерів за маршрутом Китайська Народна Республіка – Республіка Казахстан – Азербайджанська Республіка - Грузія – Україна до Республіки Польща через польсько-українські залізничні прикордонні переходи.

Продовжується розвиток залізничної інфраструктури в рамках програми ЄС «Connecting Europe Facility» (CEF 2022). Відбувається модернізація інтермодальних терміналів та оновлюється залізнична інфраструктура на основних маршрутах між Україною з країнами ЄС. Реалізуються проєкти з вдосконалення логістичних шляхів та розвитку залізничних пунктів пропуску через кордон. Все це спрямовано на підвищення ефективності залізничних вантажних і пасажирських перевезень та інтеграцію залізничної транспортної системи України до ЄС.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Інформаційне агентство Interfax-Україна. УЗ відновила обсяг перевезення вантажів у контейнерах до довоєнного рівня: веб-сайт. URL: <https://interfax.com.ua/news/economic/1021620.html> (дата звернення 18.03.2025).

2. Shipping. Судноплавство. Від сировинної транспортної системи до інтермодальних перевезень: як Укрзалізниця змінює перевезення : веб-сайт. URL: <https://ua.sudohodstvo.org/vid-syrovynnoyi-transportnoyi-systemy-do-intermodalnyh-perevezen-yak-ukrzaliznyczya-zminyuye-perevezennya/>

3. АТ «Укрзалізниця». Контейнерні перевезення. Офіційний сайт. URL: https://www.uz.cargo.ua.conteynerni_perevezennya